UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

27 päivänä lokakuuta 2011 *

Asiassa C-402/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Conseil d'État (Ranska) on esittänyt 26.5.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 6.8.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Groupe Limagrain Holding

vastaan

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit A. Borg Barthet, joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, J.-J. Kasel ja M. Berger (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Mazák,
kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.5.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Groupe Limagrain Holding, edustajinaan avocat A. Monod ja avocat V. Maignan-Artiga,

– Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer, edustajanaan avocat F. Blancpain,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja B. Cabouat,

– Euroopan komissio, asiamiehinään B. Burggraaf ja D. Triantafyllou,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27.11.1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87 (EYVL L 351, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna

muun muassa 30.6.1993 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1708/93 (EYVL L 159, s. 77; jäljempänä asetus N:o 3665/87), säännösten, luettuina yhdessä maataloustuotteiden vientituen maksamisesta ennakolta 4.3.1980 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 565/80 (EYVL L 62, s. 5) säännösten kanssa, tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Groupe Limagrain Holding (jäljempänä Limagrain), jolle ovat siirtyneet Maïs Céréales Technologie -nimisen yhtiön (jäljempänä MCT) oikeudet, sekä Office national interprofessionnel des céréales (jäljempänä ONIC), josta on tullut Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer, ja joka koskee MCT:n ennakolta saaman vientituen palauttamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 565/80

3 Asetuksella N:o 565/80 otetaan käyttöön ennakkomaksujärjestelmä kolmansiin maihin toteutettavan viennin yhteydessä tiettyjen maataloustuotteiden osalta; näihin tuotteisiin luetaan vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 29.10.1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2727/75 (EYVL L 281, s. 1), joka on kumottu ja korvattu 30.6.1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1766/92 (EYVL L 181, s. 21), soveltamisalaan kuuluvat tuotteet.

4 Asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Vientitukea vastaava määrä maksetaan asianomaisen pyynnöstä, kun perustuotteet on asetettu tullivalvontaan, jolla taataan jalosteiden ja tavaroiden vienti määrätyn ajan kuluessa.”

5 Asetuksen 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa säädettyjen järjestelmien antaman hyödyn ehtona on sellaisen vakuuden asettaminen, jolla varmistetaan maksettua määrää vastaavan summan palauttaminen lisäsummalla korotettuna.

Lukuun ottamatta ylivoimaisia esteitä tämä vakuus menetetään kokonaan tai osittain:

– tapauksissa, joissa palautusta ei ole suoritettu, kun vienti ei ole tapahtunut 4 artiklan 1 kohdassa – – tarkoitetun määräajan kuluessa

tai

– jos osoittautuu, ettei tukeen ole mitään oikeutta tai että oikeus koski pienempää tukea.”

Asetus N:o 3665/87

6 Asetuksen N:o 3665/87 2 osaston 3 luvussa, joka sisältää 24–33 artiklan, vahvistetaan asetuksen N:o 565/80 yksityiskohtaiset soveltamissäännöt ja täytettävät muodollisuudet sekä noudatettavat edellytykset vientituen saamiseksi ennakolta niissä tapauksissa, joissa tavarat jalostetaan tai varastoidaan ennen vientiä.

7 Asetuksen 25 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun viejä ilmaisee halunsa viedä tuotteet jalostuksen tai varastoinnin jälkeen ja hakea tukea asetuksen (ETY) N:o 565/80 4 ja 5 artiklan säännösten mukaisesti, mainittujen säännösten etuuden myöntäminen edellyttää ilmoituksen, jäljempänä ’maksuilmoitus’, esittämistä tulliviranomaisille.”

8 Asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hyväksyttäessä maksuilmoitus tuotteet tai tavarat asetetaan tullivalvontaan, kunnes ne viedään yhteisön tullialueelta tai ne saapuvat määräpaikkaansa.”

9 Asetuksen N:o 3665/87 27 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Perustuotteet voivat olla tullivalvonnassa jalostusta varten kuusi kuukautta maksuilmoituksen hyväksymispäivästä.”

10 Asetuksen 29 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Ennen vientiä maksettavan määrän maksaa se jäsenvaltio, jossa maksuilmoitus on hyväksytty.

2. Maksu suoritetaan ainoastaan viejän kirjallisesta hakemuksesta. – –”

11 Asetuksen 31 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Ennen maksuilmoituksen hyväksymistä on annettava 29 artiklan 3 kohdan mukaisesti lasketun tuen suuruinen vakuus, johon on mahdollisesti lisätty positiivinen valuutan tasausmaksu, sekä 20 prosentin suuruinen osuus näin saadusta summasta. – –”

12 Asetuksen 33 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun niiden tuotteiden tai tavaroiden, joihin sovelletaan tämän luvun säännöksiä, oikeus tukeen on todistettu, kyseinen määrä on tasattava ennakkomaksulla. Kun vietyyn määrään sovellettava maksu on suurempi kuin ennakkomaksu, kyseiselle henkilölle maksetaan näiden erotus.

Kun vietyyn määrään sovellettava maksu on pienempi kuin ennakkomaksu erityisesti 2 kohtaa sovellettaessa, toimivaltaisen viranomaisen on pantava toimeen viipymättä asetuksen (ETY) N:o 2220/85 29 artiklassa säädetty menettely, jotta toimija maksaisi näiden maksujen välisen erotuksen korotettuna 20 prosentilla.”

Asetus (ETY) N:o 3719/88

13 Maataloustuotteiden tuonti-, vienti- ja ennakkovahvistustodistusten järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 16.11.1988 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3719/88 (EYVL L 331, s. 1) 43 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun perustuotteita on asetettu asetuksen (ETY) N:o 565/80 4 artiklassa tarkoitettuun menettelyyn – – ja kun vienti- tai ennakkovahvistustodistusta on käytetty ja jos asianomainen joko kokonaan tai osittain:

– siirtää tullivalvonnasta nämä perustuotteet joko sellaisenaan tai jalosteissa tai nämä tuotteet tai nämä tavarat tai

– ei noudata asetuksen (ETY) N:o 3665/87 27 artiklan 5 kohdassa ja 28 artiklan 5 kohdassa tai muiden asetusten säännöksissä tarkoitettua määräaikaa,

vientivelvoitetta ei ole noudatettu kyseisen määrän osalta.”

Asetus (ETY) N:o 2913/92

14 Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä yhteisön tullikoodeksi) 105 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tulliviranomaisten määräämän henkilön on pidettävä kaikista tullivarastointimenettelyyn asetetuista tavaroista tavarakirjanpitoa tulliviranomaisten hyväksymässä muodossa. Tavarakirjanpito ei ole välttämätöntä tulliviranomaisten pitämässä yleisessä tullivarastossa.”

Asetus (ETY) N:o 2454/93

15 Tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1; jäljempänä yhteisön tullikoodeksi),

504 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, säädettiin seuraavaa:

”Tullivarastot, joihin tavarat varastoidaan tullivarastointimenettelyssä, on merkittävä käyttäen seuraavaa luokitusta:

– –

– C-luokan varasto: koodeksin 99 artiklan toisen kohdan toisen luetelmakohdan mukainen yksityinen varasto, jolloin varastonpitäjä on sama henkilö kuin varastoonpanija, mutta ei välttämättä tavaroiden omistaja

– –

sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 ja 3 kohdan soveltamista.”

16 Kyseisen asetuksen 517 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tulliviranomaisten on määrättävä varastonpitäjä velvolliseksi pitämään [yhteisön tulli]koodeksin 105 artiklassa tarkoitettua tavarakirjanpitoa A-, C-, D- ja E-luokan varastojen osalta.

Tämä tavarakirjanpito on annettava valvovan tullitoimipaikan käyttöön, jotta se voi suorittaa kaikki tarkastukset.”

17 Saman asetuksen 520 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. [Yhteisön tulli]koodeksin 105 artiklassa tarkoitetussa tavarakirjanpidossa on oltava kaikki menettelyn oikean soveltamisen ja valvonnan kannalta tarvittavat tiedot.

Siinä on oltava erityisesti:

a) menettelyyn asettamista koskevan ilmoituksen 1, 31, 37 ja 38 kohdan sisältämät tiedot;

b) viittaus ilmoituksiin, joiden perusteella tavaroille on osoitettu tulliselvitysmuoto, jolla tullivarastointimenettely päätetään;

c) menettelyyn asettamisen ja menettelyn päättämisen päiväys ja viittaukset muihin tulliasiakirjoihin sekä muihin menettelyyn asettamiseen ja menettelyn päättämiseen liittyviin asiakirjoihin;

d) tavaroiden sekä erityisesti niiden sijaintipaikan seurantaa varten tarvittavat tiedot, mukaan lukien tiedot mahdollisista tavaroiden siirroista tullivarastosta toiseen ilman menettelyn päättämistä;

e) jäljempänä 524 artiklassa tarkoitettua yhteisvarastointia koskevat tiedot;

f) kaikki muut tavaroiden tunnistamista varten mahdollisesti tarvittavat tiedot;

g) tavaroille suoritettaviin tavanomaisiin käsittelyihin liittyvät tiedot;

h) tavaroiden väliaikaisia siirtoja tullivarastosta koskevat tiedot;

– –

3. Tavarakirjanpidosta on jatkuvasti käytävä ilmi edelleen tullivarastointimenettelyssä olevien tavaroiden kulloinenkin varastotilanne. Varastonpitäjän on tuliviranomaisten vahvistamina määräaikoina annettava valvovalle toimipaikalle varastotilanteen osoittava luettelo.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

18 MCT oli erikoistunut viljan, erityisesti jyvinä olevan maissin, säilöntään sekä maissin jalostamiseen maissisuurimoiksi vientiä varten.

19 Yhtiö antoi 30.9.1994 asetuksen N:o 565/80 4 artiklan 1 kohdan mukaisen ilmoituksen, jonka mukaan maissierä oli asetettu tullivarastointimenettelyyn odottamaan vientiä maissisuurimoina.

20 Varasto, johon erä oli sijoitettu, oli yhteisön tullikoodeksin soveltamisasetuksen 504 artiklassa tarkoitettu C-luokan yksityinen varasto.

21 ONIC maksoi tämän ilmoituksen perusteella ennakolta vientitukea 2 523 414,07 Ranskan frangia (FRF).

22 Tulliviranomaisen vuonna 1996 tekemässä asiakirjojen tarkastuksessa ilmeni, että varastointiajanjaksolta ei ollut olemassa tullivarastointimenettelyyn asetettuja tavaroita koskevaa tavarakirjanpitoa, sellaisena kuin siitä on säädetty yhteisön tullikoodeksin 105 artiklassa.

23 ONIC vaati 17.11.1998 päivätyllä kirjeellä MCT:tä maksamaan takaisin 3 028 096,88 FRF:n suuruisen summan, joka vastaa kyseiselle yhtiölle ennakolta maksetun sellaisen vientituen määrää, jota oli korotettu asetuksen N:o 3665/87 33 artiklan nojalla 20 prosentin suuruisella seuraamusmaksulla.

24 MCT vaati ONIC:n esittämän takaisinmaksumääräyksen kumoamista tuomioistuinteitse.

25 Tribunal admistratif de Clermont-Ferrand hylkäsi 7.10.2004 antamallaan tuomiolla vaatimuksen. Cour d'appel de Lyon pysytti tuomion 21.6.2007 antamassaan ratkaisussa.

26 Limagrain, jolle MCT:n oikeudet olivat siirtyneet, teki ratkaisusta valituksen Conseil d'État'lle.

27 Koska Conseil d'État katsoi tällaisessa tilanteessa olevansa epävarma siitä, miten asetuksen N:o 565/80 4 artiklan 1 kohtaa ja yhteisön tullikoodeksin 105 artiklaa on tulkittava, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Riittääkö se, että yhteisön tullisäännöstöön perustuvien velvoitteidensa vastaisesti varastonpitäjä ei ole pitänyt tullivarastointimenettelyyn asetetuista tuotteista tai tavaroista tavarakirjanpitoa, siihen, että kyseiseen varastoon tuotteensa tai tavaransa sijoittanut viejä menettää oikeutensa saada vientituki asetuksissa [N:o 3665/87 ja 565/80], yhdessä luettuina, säädetyllä tavalla ennakolta?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, mitä seurauksia siitä aiheutuu tuensaajan vastaanottamille summille?

Erityisesti:

a) Voidaanko tilanteessa, jossa on osoitettu, että tavarat on todella viety, katsoa, että viejä on saanut oikeuden näihin tavaravienteihin liittyvien vientitukien määrään kokonaan tai osittain? Onko viimeksi mainitussa tapauksessa sovellettava vientituen ennakolta tapahtuvaa maksamista koskevassa säännöstössä vahvistettua vientituen määrää vai tosiasiallisena vientiajankohtana sovellettavaa vientituen määrää ennalta vahvistetun tuen määrän rajoissa tai näistä riippumatta?

b) Onko tilanteessa, jossa osa maksetuista summista tai kaikki maksetut summat on maksettava takaisin, perusteettomasti maksettua määrää korotettava –– asetuksen N:o 3665/87 33 artiklan mukaisesti näissä säännöksissä tarkoitetulla seuraamusmaksulla, vaikka velvollisuus pitää tavarakirjanpitoa koskee varastonpitäjää, silloin kun – kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa – tullivarasto on yksityinen C-luokan varasto, jota maataloustuotteiden viejä itse ylläpitää?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään unionin tuomioistuimelta, onko vientitukien ennakolta maksamisesta annettuja unionin oikeuden säännöksiä tulkittava siten, että varastonpitäjä, joka vastoin unionin tullisäännöstöä ei ole pitänyt tullivalvontaan asetetuista tuotteista tavarakirjanpitoa, menettää oikeutensa saada näihin tuotteisiin liittyvä vientituki ennakkoon.

29 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on tärkeää palauttaa mieleen vientituen maksamista ennakolta koskevan järjestelmän pääasian kannalta merkitykselliset ominaispiirteet.

30 Asetuksen N:o 565/80 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että vientitukea vastaava määrä maksetaan viejälle, kun perustuotteet on asetettu tullivalvontaan, jolla taataan

jalosteiden vienti määrätyn ajan kuluessa. Asetuksen N:o 3665/87 25 artiklan mukaan vientitukien ennakkomaksujärjestelmän soveltaminen edellyttää, että asiassa on esitetty maksuilmoitus tulliviranomaisille ja että nämä ovat hyväksyneet sen. Kyseisen asetuksen 26 ja 27 artiklan mukaan perustuotteiden on oltava asetettuina tullivalvontaan maksuilmoituksen hyväksymispäivästä lukien niiden maastavientiin asti, mikä toteutuu lähtökohtaisesti kuuden kuukauden määräajan kuluessa.

31 Kaikista näistä säännöksistä seuraa, että vientitukien ennakkomaksujärjestelmän moitteeton toiminta perustuu valvontamekanismiin eli tullivalvontamenettelyyn. Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on pystyttävä tätä menettelyä soveltamalla tarkistamaan ja varmistamaan milloin tahansa kaikissa jäsenvaltioissa noudatettavan yhtenäisen menettelyn mukaisesti, että haetun vientituen myöntämiseen vaadittavat aineelliset edellytykset, sellaisina kuin ne on määritelty unionin oikeuden sovellettavissa määräyksissä ja säännöksissä, täyttyvät (ks. vastaavasti asia 121/87, Bayernwald Früchteverwaltung, tuomio 18.10.1988, Kok., s. 6273, 18 kohta).

32 Yksi edellytys vientituen maksamiselle ennakolta asetuksen N:o 565/80 säännösten mukaan on näin ollen tullivalvontamenettelyyn liittyvien velvollisuuksien noudattaminen.

33 Tähän menettelyyn liittyviin olennaisiin velvollisuuksiin kuuluu yhteisön tullikoodeksin 105 artiklan mukaisesti velvollisuus pitää tullivarastointimenettelyyn asetetuista tavaroista tavarakirjanpitoa, paitsi jos kyseessä on tulliviranomaisten pitämä yleinen tullivarasto. Tämä poikkeus ei ole merkityksellinen pääasiassa käsiteltävässä tapauksessa, sillä perustuotteet oli asetettu C-luokan yksityiseen varastoon.

34 Yhteisön tullikoodeksin soveltamisasetuksen 520 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan tavarakirjanpidossa on oltava kaikki tullivalvontamenettelyn oikean soveltamisen ja valvonnan kannalta tarvittavat tiedot.

35 Kyseisen 520 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, sellaisena kuin sitä oli sovellettava pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, on luettelo tiedoista, jotka tavarakirjanpidossa on erityisesti oltava. Adverbin ”erityisesti” käyttäminen näiden tietojen yhteydessä osoittaa lainsäätäjän katsoneen, että luettelossa on kyse välttämättömistä vähimmäistiedoista.

36 Saman 520 artiklan 3 kohdassa täsmennetään lisäksi, että ”tavarakirjanpidosta on jatkuvasti käytävä ilmi edelleen tullivarastointimenettelyssä olevien tavaroiden kulloinenkin varastotilanne”.

37 Tästä seuraa, että velvollisuutta pitää tavarakirjanpitoa ei voida katsoa täytetyksi tapauksessa, jossa yhteisön tullikoodeksin soveltamisasetuksen 520 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa vaadittuja välttämättömiä vähimmäistietoja ei ole esitetty (ks. vastaavasti em. asia Bayernwald Früchteverwertung, tuomion 19 kohta). Näin ollen tullivalvontamenettelyn olennaista velvollisuutta ei ole noudatettu. Yksi niistä edellytyksistä, joiden nojalla vientituki voidaan saada asetuksen N:o 565/80 säännösten mukaan ennakolta, ei ole siis täyttynyt.

38 Huomioon on kuitenkin otettava tavarakirjanpidon tavoite eli sen mahdollistaminen, että niiden tavaroiden, joille tukea maksetaan, luonne ja tarkat määrät voidaan tarkistaa. Jos tiettyjen tavarakirjanpitoon sisältyvien tietojen oikeellisuudesta syntyy epäilyjä, on mahdollista turvautua toisiin täydentäviin asiakirjoihin epäselvyyksien hälventämiseksi (ks. vastaavasti em. asia Bayernwald Früchteverwertung, tuomion

19 kohta). Mahdolliset jäljelle jääneet epäilykset tiettyjen tietojen oikeellisuudesta tai pienet ristiriitaisuudet tai vähäiset puutteet tavarakirjanpidossa voidaan siksi selvittää muiden täydentävien asiakirjojen avulla (ks. vastaavasti em. asia Bayernwald Früchteverwertung, tuomion 20 kohta).

39 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että vientitukien ennakolta maksamisesta annettuja unionin oikeuden säännöksiä on tulkittava siten, että velvollisuus pitää unionin tullisäännöstön mukaisesti tavarakirjanpitoa tullivalvontaan asetetuista tuotteista on yksi edellytys sille, että näihin tuotteisiin liittyvä vientituki maksetaan ennakolta. Jäljelle jääneet epäilykset tiettyjen tietojen oikeellisuudesta tai ristiriitaisuudet tavarakirjanpidossa voidaan kuitenkin selvittää muiden täydentävien asiakirjojen avulla, jos kansalliset toimivaltaiset viranomaiset katsovat kyseiset asiakirjat riittäviksi.

Toinen kysymys

40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellään sellaisen tilanteen varalta, jossa ei ole täytetty velvollisuutta pitää tullivalvontaan asetetuista tuotteista tavarakirjanpitoa unionin tullisäännöstön mukaisesti, mitä seurauksia tällaisesta velvollisuuden noudattamatta jättämisestä on seurattava niille summille, jotka viejä on saanut vientituesta ennakolta.

41 Kysymys sisältää kaksi osaa.

42 Ensinnäkin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voidaanko tilanteessa, jossa on osoitettu, että vientitukien ennakolta maksamista varten annetussa ilmoituksessa tarkoitetut tavarat on todella viety, katsoa, että viejä on kuitenkin saanut oikeuden näihin tavaroihin liittyvän tuen määrään, ja jos näin on, millä perusteella vientituen määrä on tällöin laskettava.

43 Aluksi on korostettava, että vientituen saaminen ennakolta edellyttää, kuten tämän tuomion 30–32 kohdasta käy ilmi, erityisesti sen todistamista, että tuotteet, joista maksuilmoitus on esitetty, on asetettu tullivalvontaan ja että ne pysyvät tässä valvonnassa siihen asti, kunnes ne viedään maasta. Viejän tehtävänä on todistaa, että tullivalvontamenettelyyn liittyviä velvollisuuksia on noudatettu, ja todistamisen on tapahduttava unionin tullisäännöstön säännösten mukaisesti, sellaisina kuin niitä on tulkittu tämän tuomion 37–39 kohdassa.

44 Kyseisten tuotteiden tullivalvontamenettelyyn asettamisen tarkoituksena on taata se, että maksuilmoituksessa tarkoitetut tuotteet ja tosiasiallisesti viedyt tuotteet ovat samat. Jos tullivarastointimenettelyyn asettamista ei ole toteutettu säännönmukaisella tavalla, sitä, että vientituen ennakolta maksamista varten annetussa ilmoituksessa tarkoitetut tavarat on todella viety, ei voida todistaa tyydyttävällä tavalla. Korkeintaan voidaan näyttää, että laadultaan ja määrältään samankaltaisia tavaroita on viety maasta.

45 Tullivarastointimenettelyyn asettamisessa ilmenevistä sääntöjenvastaisuuksista säädetään seuraamukset muun muassa asetuksen N:o 3719/88 43 artiklassa (ks. asia C-217/98, LFZ Nordfleisch, tuomio 21.3.2000, Kok., s. I-1619, 42 kohta). Kyseisen 43 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kun tuotteita on asetettu asetuksen N:o 565/80 4 artiklassa tarkoitettuun menettelyyn tai kun viejä siirtää nämä tuotteet

kokonaan tai osaksi pois tullivalvonnasta, on katsottava, ettei vientivelvoitetta ole noudatettu kyseisen määrän osalta, mikä merkitsee sitä, että oikeus tukeen menetetään siltä osin.

46 Tilanne, johon ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa, eli se, ettei velvollisuutta pitää tullivalvontaan asetetuista tuotteista tavarakirjanpitoa unionin tullisäännöstön mukaisesti ole täytetty, on rinnastettava tilanteeseen, jossa tuotteet siirretään pois tullivalvonnasta. Näistä kahdesta tilanteesta nimittäin seuraa, että tulliviranomaisilta viedään mahdollisuus valvoa kyseisten tuotteiden kulkua ja näin varmistaa, että vientituen maksamista ennakolta koskevaan järjestelmään liittyviä edellytyksiä noudatetaan.

47 Toisen kysymyksen ensimmäiseen osaan on näin ollen vastattava, että niiltä osin kuin unionin tullisäännösten mukaista velvollisuutta pitää tavarakirjanpitoa asetuksen N:o 565/80 4 artiklan mukaan tullivalvontaan asetetuista tuotteista ei ole täytetty, sen todistaminen, että maasta on viety vientituen ennakolta maksamista varten annetussa ilmoituksessa tarkoitettujen tavaroiden kanssa laadultaan ja määrältään samankaltaisia tavaroita, ei riitä siihen, että viejän voitaisiin sen perusteella katsoa saaneen oikeuden näihin tavaroihin liittyvän tuen määrään.

48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy toiseksi, onko tilanteessa, jossa viejän on sen vuoksi, että se on jättänyt noudattamatta velvollisuutta pitää tullivarastoon sijoitetuista tuotteista tavarakirjanpitoa, palautettava osa tai kaikki vientituesta ennakolta saamistaan summista, takaisin maksettavaan määrään sovellettava asetuksen N:o 3665/87 33 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua 20 prosentin korotusta.

49 Aluksi on muistutettava siitä, että asetuksen N:o 3665/87 33 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on silloin, kun vientitukena maksettava määrä on pienempi kuin ennakolta maksettava määrä, pantava toimeen viipymättä menettely, jotta toimija maksaisi näiden määrien välisen erotuksen korotettuna 20 prosentilla.

50 Tällä säännöksellä ei tosin yksilöidä nimenomaisesti henkilöä, jonka on mahdollisesti maksettava 20 prosentin suuruinen korotus. Kuten komissio on huomauttanut, kuitenkin ainoastaan viejä on tekemisissä toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Sen tehtävänä on ensiksi esittää asetuksen N:o 3665/87 25 artiklan mukaisesti maksuilmoitus, ja ennen kuin toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät tämän hakemuksen sen on annettava asetuksen 31 artiklan nojalla kyseisen ajankohdan mukaisen tuen suuruinen vakuus, jonka määrää on korotettu 20 prosentilla. Viejän on edelleen esitettävä saman asetuksen 29 artiklan nojalla kirjallinen hakemus toimivaltaisille viranomaisille, ja yksistään tämän hakemuksen perusteella toimivaltaiset viranomaiset voivat maksaa vientituen viejälle ennakolta. Tämä lisämuodollisuus antaa viejälle muun muassa mahdollisuuden luopua tavaran määränpään muuttuessa kokonaan tästä maksusta ja saada siinä tapauksessa antamansa vakuus kokonaisuudessaan takaisin (ks. em. asia LFZ Nordfleisch, tuomion 36 ja 40 kohta).

51 Lisäksi asetuksen N:o 3665/87 johdanto-osan neljännestä perustelukappaleesta ilmenee, että 20 prosentin korotuksesta säätämisen tarkoituksena oli estää kyseessä olevaa viejää saamasta perusteetonta etua. Kuten oikeuskäytännössä on todettu, niissä tapauksissa, joissa ennakkomaksujärjestelmää on sovellettu, viejät saavat perusteettomasti korotonta lainaa, jos myöhemmin osoittautuu, että tukea ei olisikaan pitänyt maksaa (ks. asia 288/85, Plange Kraftfutterwerke, tuomio 5.2.1987, Kok., s. 611, 14 kohta).

52 Tästä seuraa, että viejän on kannettava seuraamukset vientituen ennakkomaksujärjestelmästä johtuvien velvollisuuksien noudattamatta jättämisestä.

53 Riippumatta siitä, kenet toimivaltaiset tulliviranomaiset ovat nimenneet velvolliseksi pitämään tavarakirjanpitoa tullivarastoon sijoitetuista tavaroista, viejän on siis kannettava tämän velvollisuuden noudattamatta jättämisestä aiheutuvat seuraamukset. Tästä on todettava, että viejällä on vapaus valita sopimuskumppaninsa ja että sen on ryhdyttävä asianmukaisiin varotoimiin joko sisällyttämällä kyseessä oleviin sopimuksiin asianmukaiset ehdot tai ottamalla erityinen vakuutus (ks. vastaavasti asia C-210/00, Käserei Champignon Hofmeister, tuomio 11.7.2002, Kok., s. I-6453, 80 kohta).

54 Pääasiassa, jossa tavarat on varastoitu C-luokan yksityiseen varastoon, velvollisuus pitää tavarakirjanpitoa lankeaa lisäksi joka tapauksessa yhteisön tullikoodeksin soveltamisasetuksen 517 artiklan 1 kohdan mukaisesti varastonpitäjälle, joka asetuksen 504 artiklan 1 kohdan mukaan on sama henkilö kuin varastoonpanija ja siten viejä.

55 Toisen kysymyksen toiseen osaan on siten vastattava, että tilanteessa, jossa viejän on sen vuoksi, että se on jättänyt noudattamatta velvollisuutta pitää tullivarastoon sijoitetuista tuotteista tavarakirjanpitoa, palautettava osa tai kaikki vientituesta ennakolta saamistaan summista, takaisin maksettavaan perusteettomasti saatuun määrään on sovellettava asetuksen N:o 3665/87 33 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua 20 prosentin korotusta.

Oikeudenkäyntikulut

56 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Vientitukien ennakolta maksamisesta annettuja unionin oikeuden säännöksiä on tulkittava siten, että tavarakirjanpidon pitäminen unionin tullisäännöstön mukaisesti tullivalvontaan asetetuista tuotteista on yksi edellytys sille, että näihin tuotteisiin liittyvä vientituki maksetaan ennakolta. Jäljelle jääneet epäilykset tiettyjen tietojen oikeellisuudesta tai ristiriitaisuudet tavarakirjanpidossa voidaan kuitenkin selvittää muiden täydentävien asiakirjojen avulla, jos kansalliset toimivaltaiset viranomaiset katsovat kyseiset asiakirjat riittäviksi.

2) Vientitukien ennakolta maksamisesta annettuja unionin oikeuden säännöksiä on tulkittava siten, että

– **niiltä osin kuin unionin tullisäännösten mukaista velvollisuutta pitää tavarakirjanpitoa tullivalvontaan asetetuista tuotteista ei ole täytetty, sen todistaminen, että maasta on todella viety vientituen ennakolta maksamista varten annetussa ilmoituksessa tarkoitettujen tavaroiden kanssa laadultaan ja määrältään samankaltaisia tavaroita, ei riitä siihen, että**

viejän voitaisiin sen perusteella katsoa saaneen oikeuden näihin tavaroihin liittyvän tuen määrään

– **tilanteessa, jossa viejän on sen vuoksi, että se on jättänyt noudattamatta velvollisuutta pitää tullivarastoon sijoitetuista tuotteista tavarakirjanpitoa, palautettava osa tai kaikki vientituesta ennakolta saamistaan summista, takaisin maksettavaan perusteettomasti saatuun määrään on sovellettava maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27.11.1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87, sellaisena kuin se on muutettuna muun muassa 30.6.1993 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1708/93, 33 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua 20 prosentin korotusta.**

Allekirjoitukset